

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/128/2016
Identifikačné číslo spisu:	1110230665
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1110230665.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a členiek senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a JUDr. Danice Kočičkovej v spore žalobkyne Mgr. N. K., bývajúcej v Z., zastúpenej JUDr. Ladislavom Kružlíkom, advokátom v Bratislave, Ďateľinová 2, proti žalovanému Najvyšší súd Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, IČO : 001 655 81, o zaplatenie osobného príplatku, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 26 C /123/2010, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 3. novembra 2015 sp.zn. 14 Co / 158/2013, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie z a m i e t a.
- II. Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. novembra 2012 č.k. 26 C/123/2010-109 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni 1 531,48 € istiny s príslušenstvom, ktoré predstavovali úroky z omeškania. Uviedol, že žalobkyňa sa dôvodne domáhala zaplatenia uvedenej sumy, vo výške odobratého osobného príplatku, nakoľko postup žalovaného - zamestnávateľa pri odobratí osobného príplatku žalobkyni bol v rozpore so zákonom č. 553/2003 Z.z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov; (ďalej len zákon č. 553/2003 Z.z.), keď o odobratí osobného príplatku nerozhodol na základe písomného návrhu bezprostredného vedúceho zamestnanca, riaditeľa správy súdu, len žalobkyni listom oznámil nové zloženie jej funkčného platu.

2. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 3. novembra 2015 sp.zn. 14 Co/158/2013 napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol. Na základe výsledkov ním zopakovaného dokazovania dospel k inému právnomu záveru, ako súd prvej inštancie v otázke, či zamestnávateľ môže o osobnom príplatku rozhodnúť len vtedy, ak príslušný vedúci zamestnanec predloží návrh na úpravu osobného príplatku, alebo o jeho zmene môže rozhodnúť aj bez takého návrhu vedúceho zamestnanca. Uviedol, že úprava, obsiahnutá v § 10 ods. 1, 2 zákona č.

553/2003 Z.z., v sebe obsahuje možnosť priznať zamestnancovi na ocenenie mimoriadnych osobných schopností a dosahovaných pracovných výsledkov alebo za práce vykonávané nad rámec pracovných povinností, osobný príplatok a o priznaní, znížení alebo odobratí tohto príspevku rozhoduje zamestnávateľ na základe návrhu príslušného vedúceho zamestnanca. Z tohto znenia nemožno však vylúčiť, aby zamestnávateľ o priznaní osobného príspevku, resp. jeho zmene, rozhodol aj bez takéhoto návrhu. Ako ďalej uviedol odvolací súd, takýto výklad by viedol k absurdným záverom, že bez návrhu nadriadeného zamestnanca, nemôže zamestnávateľ o osobnom príspevku rozhodnúť. Vo svojom odôvodnení odvolací súd poukázal na právomoci štatutárneho zástupcu žalovaného, ktorú funkciu vykonávala v rozhodnom období V. a pod ktoré bezprostredne spadala i oblasť W., kde v oblasti pracovných úloh bola zaradená ako zamestnankyňa N. žalobkyňa. Preto na základe vlastných pozorovaní a poznatkov mohla posúdiť prácu žalobkyne a titulom svojej funkcie rozhodnúť i o odňatí osobného príplatku žalobkyni. Tieto poznatky skonštatovala v úradnom zázname zo dňa 30. októbra 2008. Odvolací súd poukázal na to, že osobný príplatok má fakultatívnu povahu a nie je naň právny nárok. Za nesprávny právny názor súdu prvej inštancie považoval i jeho záver, že o odňatí osobného príspevku nebolo rozhodnuté, keďže za takého rozhodnutie je potrebné považovať oznámenie zamestnávateľa o výške funkčného platu zo dňa 30. októbra 2008.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovení § 238 ods. 1 O.s.p. Podľa jej názoru rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), pretože odvolací súd síce aplikoval správnu právnu normu, ale jej obsah interpretoval nesprávne a tie, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Poukázala na to, že z dikcie zákonného ustanovenia je zrejmé, že zákonodarca v texte zákona zámerne uviedol, že o osobnom príspevku zamestnávateľ rozhoduje na základe návrhu bezprostredného nadriadeného, čím zabezpečil transparentnosť a nezáujatosť. Mal za to, že v prípade, že existuje v hierarchii zamestnávateľa bezprostredne nadriadený zamestnanec, nemôže rozhodnúť zamestnávateľ tak, že by stanovisko tohto obišiel. Priamou nadriadenou žalobkyne bola vedúca správy súdu, ktorá uviedla, že sa nebol u nej na plnenie pracovných povinností žalobkyne nikto informovať a i keď do jej právomoci patrilo podávanie návrhov na priznanie alebo odobratie osobného príspevku, takýto návrh nepodávala. Mala za to, že rozhodnutie o odobratí osobného príspevku je vysoko arbitrárne, keďže nebolo skutkovo preukázané, že by žalobkyňa nedosahovala uložené pracovné výsledky alebo by nevykonávala práce nad rámec pracovných povinností, práve naopak. Žiadala preto, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu a potvrdil rozsudok okresného súdu.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že považuje napadnutý rozsudok krajského súdu za vecne správny, náležite odôvodnený a plne sa s jeho obsahom stotožňuje. Uviedol, že v konaní nebolo sporné, že vedúci zamestnanec nepodal návrh na odňatie osobného príspevku, mal však za to, že zákon nevylučuje, aby samotný zamestnávateľ preveril plnenie povinností zamestnanca a keď zistí nedostatky, aby z toho vyvodil následky. Ak by bol prijatý výklad, že zamestnávateľ je oprávnený rozhodovať len na základe písomného návrhu, hoci text zákona vymedzenie len neobsahuje, potom by bol zamestnávateľ obmedzovaný a samotný návrh by mal väčší význam ako rozhodnutie zamestnávateľa. Súčasne poukázal na to, že zamestnávateľ nie je viazaný žiadnym takým návrhom vedúceho zamestnanca. Navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

5. Dovolanie bolo podané 29. januára 2016. Podaním dovolania nastali právne účinky, ktoré právny poriadok spája s podaním dovolania.

6. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie

vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

8. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, uskutočnení dovolacieho prieskumu a vydání (pre dovolateľa) priaznivého rozhodnutia.

9. Dovolanie podané do 30. júna 2016, v prípade ktorého podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na späťvzatie návrhu (§ 243b ods. 5 veta druhá O.s.p.) alebo nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.) alebo pre nedostatok funkčnej príslušnosti dovolacieho súdu (§ 243c O.s.p. v spojení s § 104 ods. 1 O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané oneskorene alebo neoprávnenou osobou alebo proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)] vyvolalo procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

10. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

11. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 9, 10, ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď rozhodnutie ústavného súdu sp.zn. PL. ÚS 36/1995).

12. Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

13. V danom prípade je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvej inštancie. Prípustnosť dovolania proti tomuto rozsudku vyplývala z § 238 ods. 1 O.s.p.

14. Právna úprava účinná do 30. júna 2016 ukladala dovolaciemu súdu, aby (v prípade podania procesne prípustného dovolania) aj ex lege prihliadol na vady konania majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Pokiaľ žalobkyňa v dovolaní uviedla, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, i keď neoznačila, v čom mala uvedená vada spočívať, dovolací súd zastáva názor, že k takejto vade v konaní nedošlo. Vady zmätočnosti, uvedené v § 237 O.s.p. dovolateľka neuvádzala a dovolací súd ich v konaní nezistil.

15. Dovolateľka zastáva názor, že ňou podané dovolanie je dôvodné preto, pretože napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

16. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl

súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

17. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu spočíva napadnutý rozsudok na správnom právnom závere o výklade rozhodovania o odňatí osobného príspevku zo strany zamestnávateľa.

18. Podľa § 4 ods. 5 zákona č. 553/2003 Z.z. zamestnávateľ je povinný písomne oznámiť zamestnancovi výšku a zloženie funkčného platu pri uzatvorení pracovnej zmluvy, pri zmene druhu práce alebo pri úprave funkčného platu. Podľa § 10 ods. 1 a 3 citovaného zákona zamestnancovi na ocenenie osobných schopností, dosahovaných pracovných výsledkov alebo za vykonávanie práce nad rámec pracovných povinností možno priznať osobný príplatok, o priznaní osobného príplatku, jeho zvýšení, znížení alebo odobratí rozhoduje zamestnávateľ na základe písomného návrhu príslušného vedúceho zamestnanca.

19. V predmetnej veci nebolo sporné z hľadiska skutkového, že oznámením o výške funkčného platu zo dňa 30. októbra 2008 pod Spr. 787/08 bol žalobkyni určený funkčný plat vo výške XX XXX Sk, v ktorom na rozdiel od oznámenia výšky funkčného platu zo 17. januára 2008 pod Spr. 46/08 chýbal údaj o osobnom príplatku vo výške X XXX Sk. Dovolateľka namietala spôsob, akým k odňatiu osobného príplatku prišlo, keď tomuto nepredchádzal návrh od bezprostredného nadriadeného vedúceho, v danom prípade vedúcej správy jej zamestnávateľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. K uvedenému konaniu prišlo za účinnosti Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (publikovaného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 291/2006), v ktorom bola priamo uvedená pôsobnosť predsedu najvyššieho súdu, kde v článku 5 písm. r/ mu bol zverený výkon správy súdu tým, že zabezpečoval riadne obsadenie súdu zamestnancami súdu a vybavoval personálne veci sudcov a zamestnancov súdu, a podľa článku 5 písm. sd/ predseda súdu vykonával správu súdu aj tým, že vo vzťahu k najvyššiemu súdu v ekonomickej oblasti metodicky usmerňoval poskytovanie knižnično-informačných služieb, získavanie, spracúvanie, uchovávanie, ochranu a využívanie knižničných fondov podľa osobitného zákona.

20. Dovolací súd vzhľadom na uvedené má za to, že kontrola tejto činnosti priamo vyplývala predsedovi súdu z Rokovacieho poriadku, a preto nie je možné prijať záver, že o výkone tejto pracovnej činnosti mala mať lepší prehľad vedúca správy súdu, hoci bola vedúci zamestnanec vo vzťahu k žalobkyni. Ako vyplýva z Úradného záznamu zo dňa 30. októbra 2008 spísaného zastupujúcou predsedníčkou najvyššieho súdu, v rámci svojej právomoci pri preverovaní osobných príplatkov dospela vlastným pozorovaním k záveru, že u žalobkyne nie sú splnené podmienky na priznanie osobného príplatku, ale naopak na jeho odňatie. Následne i jej rozhodnutím, vo forme oznámenia o výške funkčného platu, bol osobný príplatok žalobkyni odňatý. Na tomto mieste treba uviesť, že nie je sporným, že na priznanie osobného príplatku nie je právny nárok tak, ako vyplýva z dikcie § 10 ods. 1 zákona č. 553/2003 Z.z. (.....možno priznať...).

21. Takisto sa dovolací súd stotožňuje so záverom odvolacieho súdu o výklade obsahu ustanovenia § 10 ods. 2 zákona č. 553/2003 Z.z. v tom smere, že nie je vylúčené, aby o zmenách v osobnom príplatku rozhodol priamo zamestnávateľ, ktorý tieto rozhodnutia, či už vo forme oznámenia o výške funkčného platu (prípadne v inej písomnej forme), vydáva ako jediný oprávnený. Pri opačnom výklade by mohlo dochádzať k situácii, že príslušný vedúci pracovník svojvoľne nikdy návrh nepodá, a zamestnávateľ ako jediný oprávnený účastník pracovnoprávných vzťahov vo vzťahu k zamestnancovi, by nemohol príplatok, ani pri splnení všetkých predpokladov, len pre tento žalobkyňou tvrdný „formálny“ nedostatok priznať. Takéto obmedzenie plnenia si povinností vyplývajúcich z postavenia zamestnávateľa nemôže byť v súlade so zodpovednosťou, ktorá vyplývala pre zastupujúcu predsedníčku najvyššieho súdu z článku 5 ods. 1 citovaného Rokovacieho poriadku, ktorý uvádzal, že predseda súdu zabezpečuje riadenie a správu súdu a koná v jeho mene, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

22. Najvyšší súd konštatuje, že pre to, čo považuje v danom prípade za základ pre svoje rozhodnutie v

dovolacom konaní (to znamená pre posúdenie okolností významných z hľadiska posúdenie platnosti rozhodnutia o odňatí osobného príplatku), boli skutkové zistenia súdov postačujúce a právny záver odvolacieho súdu, ktorý zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, vecne správny.

23. So zreteľom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že žalobkyňou podané dovolanie síce vyvolalo procesný účinok umožňujúci uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu (§ 470 ods. 2 CSP v spojení s § 238 ods. 1 O.s.p.), výsledok najvyšším súdom uskutočneného dovolacieho prieskumu ale vedie k záveru, že jej dovolanie je nedôvodné. Najvyšší súd preto dovolanie žalobkyne zamietol podľa § 448 CSP.

24. Žalovaný bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol im nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.